

ZPRAVODAJ MATICE SLEZSKÉ

Číslo 70

Červen - září 2013

STUDENÝ MÁJ V STODOLE RÁJ

Tato moudrá lidová pranostika nám slibuje, že letos bude dobrá úroda všeho. Pokud tomu tak bude, jistě nás to všechny potěší. Nu, uvidíme. Skutečnost, že po několika krásných slunných dnech v dubnu přišel zatažený a pršlavý květen nám, členům Matice slezské, zase dovolila více se věnovat kancelářské matiční činnosti bez výčitek svědomí, že tak činíme na úkor vlastního zdraví, které se upevňuje daleko více při zdravém pohybu v přírodě než sezením v uzavřených prostorách. Ohlédněme se tedy, co dobrého, ale i špatného můžeme vykázat za dobu nepodařených jarních dnů. Nebylo toho málo. Kromě členských schůzí odborů v Opavě a v Hradci nad Moravicí, které hodnotily uplynulý rok, se uskutečnilo několik vlastivědných zájezdů, o nichž jsme psali v minulém zpravodaji. Kupodivu zájezd opavského odboru do Ostravy se trefil do mimořádně krásného počasí. I když ráno mírně poprchávalo, zbytek dne byl excelentní, takže téměř všichni se vyšplhali i na haldu Emu a potěšili se krásným výhledem na velkou část ostravské pánve od Beskyd po Jeseníky.

V květnu se konal úspěšný koncert v kapli opavského Marianu, účast posluchačů však byla menší, než jsme očekávali. V jarních měsících se také připravovalo první letošní číslo Vlastivědných listů, které vyšlo počátkem května a nyní je již celé vyexpedováno. Od ledna probíhala příprava nové publikace o několika méně známých, ale významných slezských ženách z minulých století, která vyjde ještě před prázdninami. V Českém Těšíně proběhl Těšínský vokální festival a také tam se v sídle Oblastní rady Matice slezské konalo zasedání ústředního výboru naší organizace, na kterém byly projednány aktuální úkoly a také nastolena otázka organizačních změn v souvislosti s novým občanským zákoníkem, platným od začátku příštího roku. Samozřejmě v jednotlivých odborech trvale probíhala organizační příprava dalších akcí, na kterých se aktivně podílejí nebo které sami připravují. K některým výsledkům výše uvedených činností se vrátíme v dalším textu.

Abychom se však neholedbali jen úspěchy, je poctivé se také zmínit o našich bolestech. Pro malý zájem se neuskutečnil připravený zájezd do polského Živce a je to poprvé, kdy jsme z tohoto důvodu museli zájezd odvolat. Je to škoda, protože jeho program, byť byl hlavním cílem zdejší pivovar, sliboval mimořádný zážitek i pro účastníky, kteří vařenému moku nijak neholdují. Je to tím, že při prohlídce návštěvník vstoupí do stroje času, který ho zavede o nějaké století zpět do minulosti pivovaru a města a poté ho provede zpět až do současné doby. Proto se pokusíme o jeho uskutečnění v příštím roce. Rovněž jsme z programu vypustili připravovanou výstavu o Opavě „Setkání s městem“, na kterou Matice slezská dostala grant města Opavy. A také jsme ztráceli energii a peníze kvůli tak nepříjemné drobnosti, jakou

bylo ukradení poklopu na kanalizační studni na frekventovaném nádvoří Matičního domu, kdy hrozilo nebezpečí těžkého úrazu. Najít dodavatele nového zakrytí nebylo snadné ani levné. Že by se český národ, jehož „slezskému kmeni“ věnujeme společný zájem, čas i energii, poslední dobou stále více měnil v komunitu zlodějů, korupčníků a....?

Ale bude lépe! Jsme optimisté. Byli jsme jimi v roce 1968, byli jsme jimi v roce 1989, jsme jimi i teď. A politický, morální či mravní úpadek měl v minulosti vždy jen omezené trvání. A nejinak tomu bude i v blízké budoucnosti.

JEDNÁNÍ ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU MATICE SLEZSKÉ

V pátek 24. května se sjeli členové ústředního výboru Matice slezské do Českého Těšína k jarnímu zasedání k projednání aktuálních otázek činnosti Matice slezské. Kromě obvyklých jednacích bodů schůze ústředního matičního orgánu, v nichž nejdříve jeho předseda Ing. Vl. Kočvara informoval o své činnosti v období od minulého jednání a dále byly podány zprávy o celkovém stavu odborů v Opavské a Těšínské oblasti Matice slezské a o jejich nejvýznamnějších akcích od prosince minulého roku, byla projednávána řada důležitých výhledových úkolů. Především se to týká stanov Matice slezské, které budou vyžadovat nutné úpravy vzhledem k novému občanskému zákoníku schválenému Parlamentem ČR, jenž nabude platnosti od 1. ledna příštího roku. Případná novela stanov může odstranit také některé sporné záležitosti, jejichž realizace se v praxi ukázala být problematická. Pokud se funkcionáři a členové Matice slezské s nějakými problémy setkali, mohou již teď své podněty zasílat na sekretariát do Opavy. Ústřední výbor dále schválil návrh opavského odboru na udělení čestného členství a účast na 2. evropském kongresu Matic slovanských národů, který svolává Matice slovenská do Martina na počátek srpna. V širší diskusi se pak členové ústředního výboru vyjadřovali k dalším aktuálním otázkám činnosti, k dodržování platných vnitřních norem Matice slezské a hodnotili spolupráci odborů s jinými institucemi i ohlasy veřejnosti na matiční činnost.

VLASTIVĚDNÉ LISTY V LETOŠNÍM ROCE

Je skoro neuvěřitelné, že Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy vycházejí již třicátým devátým rokem. Přes všechny problémy finanční, personální a odběratelské si udržují dobrý standart obsahový i grafický. S ohledem na udržení dostatečného počtu odběratelů jsou Matici slezskou, která je jejich vydavatelem, silně dotovány. Je faktem, že počet odběratelů neznatelně klesá, spíše u institucí - škol, obecních knihoven a podobně, které více šetří, ale i u jednotlivců. Je to dáno i tím, že za minulá léta vznikly nové regionální vlastivědné časopisy nebo sborníkové řady, což se částečně odrazilo v územním rozsahu tohoto matičního periodika. Rovněž autorské zázemí se zužuje, protože řada přispěvatelů dává přednost odborným recenzovaným časopisům, u nichž při publikování získávají „body“, jež se počítají při hodnocení jejich vědeckých výsledků. Naše listy nejsou vědeckým periodikem a

ani jim být nechtějí, snaží se být poučným a zajímavým čtením pro vážné zájemce bez speciálního vzdělání, kteří však mají vztah ke Slezsku a mají zájem o jeho minulost i přítomnost.

Co zajímavého přinášejí letos?

V prvním čísle jsou rozsáhlejší pojednání věnovaná Ostravě v příspěvcích o prokopských hornických slavnostech a o vztahu skladatele V. Nováka k ostravskému divadlu. Opava je zastoupena článkem o spolkových aktivitách zdejších žen v meziválečném období, o historii opavského Klubu mladých a příspěvkem o vizionářské představě Opavana z roku 1898 o svém městě za sto let. Znáмым i méně známým slezským osobnostem se věnují hned čtyři příspěvky - jsou to malíř J. Bajgar, medailér H. Schwathe, četník F. Stuchlík z Hrabyně a rodina Schillderova ze Svobodných Heřmanic. K dějinám průmyslu se váže článek o firmě Kneisl a Stich v Brumovicích, místopis je zastoupen historií zámku v Hlavnici a pohlednicí z Matějovic, odborná pracoviště pak zastupuje příspěvek o historii okresního archivu v Krnově. K přírodě se váží příspěvky o výru velkém a čirůvce zaškrčené ve vztahu k našemu regionu. Číslo doplňují obvyklé rubriky vzpomínek a jubileí, informace z Matice slezské a nové vlastivědné publikace.

Druhé číslo letošního ročníku je teprve v přípravě, ale už byly redakční radou přijaty příspěvky o poválečné celostátní akci Pomozte Slezsku, o ohlasu měnové reformy v roce 1953 na Opavsku, o sportovních organizacích v době první republiky. V čísle bude rovněž připomenuto významné výročí archivu města Ostravy. Z oblasti přírody byl přislíben článek o kunovitých šelmách a o žabách našeho regionu. V rubrice jubileí bude připomenuta řada výrazných osobností regionu, které se ve druhé polovině roku dožívají kulatých výročí. Další příspěvky se dopracovávají tak, aby i druhé číslo, které lze na trhu očekávat koncem září, bylo přínosné a čtivé pro své čtenáře.

Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy jsou jediným pravidelným časopisem Matice slezské. Seznamuje s minulostí a přítomností českého Slezska, a proto by neměl chybět v žádné veřejné či školní knihovně v našem regionu. Mezi jeho čtenáři by měli být však především členové Matice slezské, kteří by pro jeho odběr měli také získávat nové odběratele. Zvýšení počtu jejich odběratelů umožní lepší finanční stabilitu nejen časopisu, ale také jeho vydavatele.

TĚŠÍNSKÝ VOKÁLNÍ FESTIVAL

V sobotu 1. června se v Těšínském divadle v Českém Těšíně uskutečnil jubilejní 40. ročník Těšínského vokálního festivalu, pořádaný místním odborem Matice slezské v Českém Těšíně za podpory města a mediálního partnera Trzyniecki hutník. Tradice tohoto festivalu sahá do roku 1969, kdy se uskutečnil poprvé z iniciativy členů Pěveckého sboru Slezan, který u českotěšínského odboru působil, zejména jeho zakladatele Mgr. Pavla Ruska, čestného člena Matice slezské. Přežil i násilné přerušování matiční činnosti v roce 1972, kdy se ho ujal pěvecký spolek Slezan a Osvětová beseda v Českém Těšíně. Po obnovení činnosti ho opět pravidelně pořádá českotěšínský odbor Matice slezské každý rok.

Jubilejního ročníku se zúčastnily tři soubory: Ženský pěvecký sbor Canticorum z Havířova, vedený panem Vítězslavem Soukupem, Pěvecké sdružení Martinů s dirigentem Michalem Zátopkem a Koncertní sbor Permoník z Karviné se sbormistrou Evou Šeinerovou. Všechny skladby přednesené ve dvouhodinovém programu měly velmi dobrou úroveň, největší ohlas však získali karvinští Permoníci. Ve vtipném pásmu o vlaku do stanice Čatanoga projeli jeho „cestující“ několika místy v různých částech světa, které byly charakterizovány skladbami k nim se vztahujícími. Byly to písně sborové a sólové od J. Ježka a z muzikálů My Fair Lady, West Side Story, Cats a dalších, jejichž provedení většinou na profesionální úrovni zvedlo obecenstvo při závěrečném potlesku ze židlí. Není divu, že sbor si z mezinárodní soutěže v New Yorku v loňském roce přivezl první cenu.

Podvečer plný sborového zpěvu byl v Těšínském divadle velmi zdařilý a pořadatelům je třeba poděkovat, že i přes nepříznivou finanční situaci usilují o udržení tradici festivalu. Zasloužili by si však větší účast publika, které zaplnilo hlediště sálu sotva z poloviny. Především členové Matice slezské by měli projevit větší zájem o akce, které pořádá vlastní organizace.

Z OPAVY AŽ NA KONEC SLEZSKA

Tak by se mohl nazvat vlastivědný zájezd, který připravuje opavský odbor Matice slezské na sobotu 22. června. Není to poprvé, kdy účastníci navštíví místa, kde končí Slezsko – pochopitelně jeho česká část. Jedná se o Javorník ve Slezsku, Bílou Vodu a Vidnavu s odskokem do slezského Carcassone – Pačkova (Paczkowa). Za poslední léta byla tato místa znatelně zvelebena, takže účastníci zájezdu budou jejich nynějším vzhledem potěšeni. Je předjednáno i setkání s některým z tamních starostů, který účastníky blíže seznámí s bolestmi tohoto krásného, byť trochu pozapomenutého kraje. Odjezd bude v sobotu od Matičního domu v 6.30 hodin, cena zájezdu pro členy je 240,- Kč, pro nečleny 270,- Kč. V ceně není počítáno se vstupným do zámku Jánský vrch, kde za dva okruhy platí důchodci a studenti 110,- Kč, ostatní 160,- Kč. Přihlášky na zájezd se podávají na sekretariátě Matice slezské v Opavě.

V říjnu letošního roku hodlá opavský odbor uspořádat zájezd do Vídně, bude-li o něj mezi členy dostatečný zájem. Předběžný termín je 5.října. V rámci jeho programu bychom se podívali na místa spjatá s českou minulostí či českou komunitou, která kdysi tvořila v hlavním městě habsburské monarchie velmi početnou část obyvatel. Přesnější informace budou uveřejněny v příštím čísle Zpravodaje Matice slezské, který vyjde začátkem září.

Zprávy z odborů Matice slezské

Odbor v Opavě

Jak již bylo uvedeno v úvodu zpravodaje, odbor hodnotil svou loňskou činnost na březnové členské schůzi. Protože je to největší odbor Matice slezské, stojí za to uvést některé údaje z výroční zprávy, kterou členové odboru na této schůzi vyslechli.

Odbor vedl osmičlenný výbor, jehož 6 členů bylo zvoleno v březnu 2012 a dva další doplnili výbor kooptací. Během roku jednal výbor na 22 schůzích, kterých se pravidelně zúčastňoval také člen revizní komise odboru. Během roku ubylo 27 členů, nejvíce jich bylo vyškrtáno pro dlouhodobé neplacení členských příspěvků (12), devět členů zemřelo. Naopak do odboru se přihlásilo 10 nových členů, takže konečný jejich počet byl 295. Z toho bylo 26 členů podporujících, kteří přispívají na činnost finančními částkami zdaleka přesahujícími povinné členské příspěvky, v odboru jsou rovněž 4 čestní členové Matice slezské. Odbor má také pět členů kolektivních. Zvláštní zájmovou skupinu představuje 21 výtvarníků, kteří se veřejnosti představují jako výtvarná skupina X. O věrnosti členů k Matici slezské svědčí skutečnost, že je mezi nimi ještě 60 členů, kteří do ní vstoupili hned při obnovení její činnosti v roce 1990.

Pestrou kulturní a osvětovou činností odboru představují dva úspěšné koncerty, vydání velmi hodnotné knihy o J. Zajícovi, uzavřený 38. ročník časopisu *Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy* a dva vyprodané vlastivědné zájezdy. Jeden z nich byl směřován do Brna a okolí a v jeho programu bylo také setkání s představiteli Matice moravské, s nimiž jsme si vyměnili zkušenosti z ediční práce, na kterou se zaměřují. Pro členy vlastního i ostatních odborů, ale též pro příznivce Matice slezské a spolupracující instituce vyšla dvě čísla *Zpravodaje Matice slezské* v celkovém nákladu 1 200 výtisků. Skupina X uspořádala 2 společné a 12 individuálních výstav. K této činnosti určené pro veřejnost je třeba přičíst vnitrospolkové práce – zpracování a expedice pošty (553 zásilek), dodatků nájemních smluv a dohod o provedení práce (celkem 21). K hospodářské činnosti patří vystavování faktur odběratelům (136 kusů) a úhrada faktur došlých (86 kusů), platby v hotovosti za různé služby a nákupy. Značnou energii vyžaduje provoz, údržba a opravy Matičního domu, udržování památných hrobů našich předchůdců a podobné záležitosti. Proto objem finančních prostředků procházejících účetnictvím odboru dosáhl částky okolo 1,3 milionu korun. Odbor také zajišťoval propagaci vlastních akcí, Matice slezské a Slezska vůbec, spolupracoval s mnoha institucemi v opavském regionu a byl jako spolupořadatel nebo podporovatel účasten na velkém počtu významných veřejných akcí.

Z tohoto stručného výčtu jen některých výsledků je možno si učinit dobrou představu o všestrannosti zájmů, které členové opavského odboru mají a jež vyplňují jen vlastní dobrovolnou prací.

Zprávy ze sekretariátu v Opavě

Opustili nás...

V této chvíli připomeňme členy, kteří nás v poslední době opustili.

Dne 24. března zemřela v krásném věku 91 let paní **PhMr. Ludmila Krusová**. Prožila hezký život ve Vítkově, byla členkou Matice slezské již v období 1968 až 1972, v roce 1994 obnovila své členství v odboru Opava, o jehož činnost se živě zajímala.

V Opavě zemřela dne 28. dubna po dlouhé nemoci paní **Jarmila Švedrová** ve věku nedožitých 86 let. Povoláním byla učitelkou a vzdělávala děti na slezském venkově. Do Matice slezské vstoupila spolu se svým manželem v prvních dnech obnovení činnosti v roce 1990.

Na zemřelé členy budeme trvale vzpomínat.

Nové internetové stránky Matice slezské

Od června 2013 nově nabízíme zájemcům o matiční činnost informace na nových internetových stránkách MS, které najdete na www.maticeslezska-opava.cz. Věříme, že se vám naše stránky budou líbit, zároveň však prosíme o pochopení, pokud zpočátku na našich stránkách nenajdete všechny potřebné informace. Uvítáme také vaše připomínky, které můžete zasílat na adresu: jana.galuszkova@opava-city.cz. Děkujeme za pochopení a spolupráci při tvorbě našich stránek.

Poděkování

Opavský odbor Matice slezské buduje a soustavně doplňuje také Matiční knihovnu. V historii předchůdců dnešní Matice slezské byla knihovna vždy důležitou součástí matičního majetku. V Opavě například plnila úlohu české části veřejné knihovny města, protože jeho německé vedení poskytovalo prostředky na nákup knih jen pro její německou část. Při vynuceném ukončení činnosti Matic byly jejich knihovny zabaveny nebo dokonce zlikvidovány, jak je možno se dočíst v jejich historii. Proto odbor vítá zejména dary starších publikací, které se obtížně zajišťují. V poslední době byla matiční knihovna doplněna o několik pěkných přírůstků z období před druhou světovou válkou a těsně po ní. Děkujeme manželům Loduhoým z Kylešovic a panu J. Cikánkovi z Opavy, kteří Matici slezské darovali několik cenných publikací.

Chcete blíže poznat Podřípsko?

Tato oblast středních Čech je velmi bohatá na památky a turistické zajímavosti. Není v možnostech Matice slezské pořádat zájezdy do tak vzdálených míst. Doporučujeme proto členům věnovat pozornost nabídce cestovní kanceláře Vidi z Opavy, která v srpnu nabízí krásný poznávací zájezd do této historické oblasti, v níž vznikaly zárodky české státnosti. CK Vidi spolupracuje s tajemníkem opavského odboru, který tento zájezd vede a funguje také jako průvodce. Týdenní zájezd má pestrý program a pro zájemce nabízí každý den kratší nebo středně dlouhé turistické

vycházky po okolí významných památek. Zájezdy CK Vidi Ing. Vl. Smolky stojí skutečně za to.

Úřadování sekretariátu MS v Opavě

Sekretariát je přístupný denně v době přítomnosti tajemníka, doporučuje se však návštěvu mimo úřední hodiny ohlásit předem na tel. č. 553 716 365 nebo mob. 721 225 212, možno také psát e-mailem na adresu maticeslezska@atlas.cz. Úřední hodiny jsou každé pondělí a středu od 14 do 17 h.